

[Arne Larsen.]

sen fremhævede selv, at der var interessemodsigelser mellem frihedsrådet og en lille gruppe officerer, der var ret indflydelsesrig, og som vaklede i sin loyalitet.

„Disse modsætninger blev dog lykkeligt overvundet, og befrielsen af Danmark blev forskånet for bitre sammenstød, som kom til at skæmme befrielsen i næsten alle andre lande i Europa“ (sp. 874).

Ja, det var en lykke, deri giver jeg det ærede medlem ret. Men det var ikke den lille illoyale officersklikes skyld; det tror jeg for min part ganske afgjort ikke. Med de illoyale må det ærede medlem hr. Frode Jakobsen tænke på den lille generalstab; det var altså folk med stor indflydelse, og det er sikkert heller ikke urigtigt, at her kom modstandsbevægelsen til at stå over for et meget alvorligt problem, som vel endnu ikke er helt klarlagt, men som vi efterhånden kan danne os et indtryk af, små brudstykker af et mønster, som vi efterhånden kan ane.

Efter at hæren og flåden var blevet sat ud af spillet og ikke kunne fortsætte under de hidtidige former, blev hærens og flådens officerer interneret i lejre, og her begyndte man umiddelbart efter at interessere sig for spørgsmålet: hvordan skal vi fortsætte kampen mod tyskerne? Her oprettes da den såkaldte lille generalstab, og den har afgjort den opfattelse, at officererne længst muligt, hvis de bliver sluppet fri af interneringslejrene, skal holde sig i ro, at vi skal prøve på at evakuere så mange af dem til Sverige som overhovedet muligt og dér eventuelt opstille et eller andet kommando med den opgave, når befrielsen er overstået, at bistå den lovlige myndighed i landet med bevarelse af ro og orden. Det var hovedopgaven, som man stillede sig. Der blev forhandlet meget om dette spørgsmål, men det viste sig umuligt at gennemføre denne plan. Derefter oprulledes så en anden plan: at officererne eller flertallet skulle blive i landet og danne såkaldte officersgrupper eller ventegrupper, som også i tilfælde af en befrielse skulle kunne optræde som en slags hjælpepoliti. Man var nemlig fra den lille stabs side meget nervøs for, at visse dele af modstandsbevægelsen — som var rigeligt forsynet med våben, efter

hvad man fortalte — ville tilrive sig magten i befrielsesøjeblikket; dem, man i særlig grad tænkte på, var kommunisterne. Man troede øjensynligt, at modstandsbevægelsen på daværende tidspunkt flød i våben, og at især kommunisterne var svært bevæbnede. Det var en masse skrøner, som på daværende tidspunkt var sat i omløb, sikkert af tyskerne. Der eksisterede ikke nogen latent fare i den retning; det er blevet bekræftet af de forhandlinger, der er foregået i frihedsrådet, at kommunisterne blev betragtet som en loyal del af modstandsbevægelsen; herfra havde man intet at frygte. Men den lille stab med Hjalp og Schjødt-Eriksen havde en anden opfattelse.

Lysten til at spille en passiv rolle i modstandskampen var imidlertid ikke særlig stor hos officererne. Derfor ønskede de fleste af dem så hurtigt som muligt at komme med i kampen. Der var officerer, som allerede på et tidligere tidspunkt — såsom oberstløjtnant Feddersen i Jylland — sad på en udslaggivende og ledende post og her havde påbegyndt et stykke arbejde, og der var også andre officerer, som var gået i gang med et stykke modstandsarbejde.

Gennem Højland Christensen etableredes der dengang en kontakt med frihedsrådet, og en forhandling kom i gang. Det var det ærede medlem hr. Frode Jakobsen, der på frihedsrådets vegne førte forhandlingerne med generalstaben og med general Gørtz, og til sidst enedes man om følgende retningslinjer for samarbejdet mellem hæren og modstandsbevægelsen. For det første: der måtte afgives tilsagn om, at meningen med samarbejdet ikke var at opretholde ro og orden, når tyskerne var ude af landet, men at være med til at kaste tyskerne ud af landet. For det andet: enhver anti-kommunistisk propaganda måtte være bændlyst i hvervningen blandt befolingsmændene. For det tredje: man måtte anerkende Danmarks frihedsråd som leder af landets kamp mod tyskerne, til kongen frit kunne vælge en regering.

Det var de vilkår, men enedes om, men de blev ikke overholdt. Frihedsrådet nedsetter et militærudvalg, som skal lede hele det militære organisationsapparat, og i dette militærudvalg kommer som repræ-